

Årsmelding 2018

Utviklingsfondet

Bekjemper sult og fattigdom

I front for klimarettferdighet for verdens småbønder

Jirde Mahamoud Ahmed ser meg rett i øynene og svarer: – Jeg gjør det for de kommende generasjoner og fordi det er dette jeg vil bli husket for i lokalsamfunnet. Han er en småbonde med åtte barn i Somalia. Spørsmålet mitt var hvorfor han låner ut halvparten av jorda si for å bygge opp den lokale frøbanken.

Mitt første møte med Utviklingsfondets arbeid som ny daglig leder var nettopp denne lokale frøbanken i Somaliland-provinsen nord i Somalia. Frølageret i banken var nesten tomt fordi det var så populært blant lokale bønder å låne klimatilpassede såfrø. Nå måtte beholdningen økes for å møte behovene. Det skulle skje på dugnad. «Banken» ligger en time vest for provinshovedstaden Hargeisa – et par enkle bygninger og et drivhus inngjerdet i et tørt landskap preget av busker og lave trær.

Regionen har en del dyrbar jord – om regnet kommer. Hele Somaliland er en tørr region der de fleste tradisjonelt har holdt husdyr og forflyttet seg etter det beste beitet. Men vi hadde knapt sett en kamel langs veien. 70 prosent av husdyrene bukket under etter tre år på rad med tørke. Svært mange mistet hele livsgrunnlaget, og ble tvunget til å omstille seg til det stadig mer uforutsigbare klimaet. Mange har valgt å starte opp med landbruk med hjelp fra Utviklingsfondet og klimasmarte teknikker.

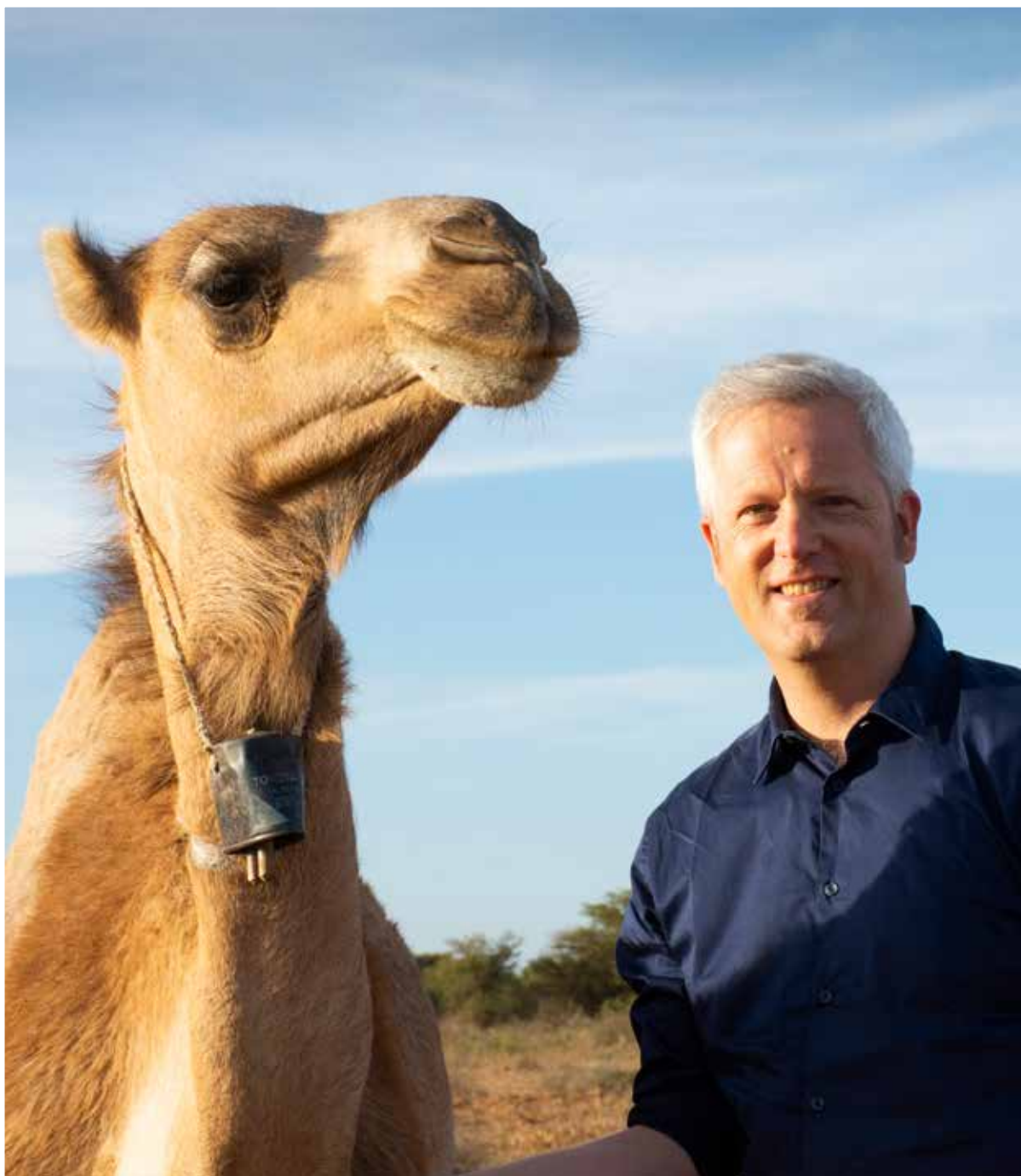
Situasjoner som den i Somaliland er grunnen til at jeg jobber for Utviklingsfondet. Organisasjonen har i over 40 år støttet mennesker i klimaharde strøk i fattige land. Småbønder som Jirde står nå i frontlinjen for klimaendringene de, minst av alle, har bidratt til. Mange fattige småbønder, til sammen flere hunder millioner, er overlatt til seg selv med å takle utfordringen og kjemper for å overleve. Selv om de utgjør flertallet i befolkningen i mange fattige land der landbruk er den viktigste inntektskilden og de produserer mesteparten av maten, blir de nedprioritert av det internasjonale samfunnet og egne styresmakter. Norge og mange andre giverland bruker bare 2-4 prosent av bistanden for å støtte utviklingen av landbruket. Verdensbanken og mange andre har påvist at investeringer i landbruket er den mest effektive måten å redusere fattigdommen.

Den rike delen av verden, inkludert Norge, har hovedansvaret for klimaendringene. De fattige har minst ansvar, men er mest sårbare og rammes hardest. Den urettferdigheten kan vi ikke la stå. Gjennom Parisavtalen har Norge forpliktet seg til kraftige kutt i klimagassutslippene, men like mye å støtte tiltak for tilpasning i fattige land der klimaendringene allerede er i gang. Rapporten fra FNs klimapanel som kom i oktober, bekrefter at vi har hastverk. Jirde, en fattige bonde i Somalia, bruker halvparten av alt han eier på lokal klimatilpasning for fellesskapet. Det er på tide at Norge ta ansvar og bidrar til denne dugnaden. En storsatsing på landbruk i norsk bistand ville være en god start.

Utfordringen er stor, men muligheten for å bidra til positive endringer er enda større. Klimasmarte tiltak er ikke avansert vitenskap, men effektive tiltak som demninger, vanningsanlegg, opplæring og frøbanker. Jeg ser fram til å jobbe med alle Utviklingsfondets dyktige medarbeidere, samarbeidspartnere og støttespillere så vi sammen kan styrke innsatsen mot sult og fattigdom gjennom klimatilpasning i landbruket.

*Jan Thomas Odegard,
daglig leder*

Utviklingsfondet
Mariboegs gate 8
0183 Oslo

E-post: post@utviklingsfondet.no
Org.nr.: 971 454 369

Redaktør: Siri O. Kvalø
siri@utviklingsfondet.no

Ansvarlig redaktør: Jan Thomas Odegard
jan.thomas@utviklingsfondet.no

Utgiver: Utviklingsfondet juni 2019

Utforming: Elin Iversen

Foto: forside; Kristoffer Nyborg,
side 4; Harald Herland, side 6, 7, 9 og 12;
Tine Poppe, øvrige foto; Utviklingsfondet

Høydepunkter 2018

Barna er med på laget når miljøkampen skal vinnes i Guatemala.

Sammen for miljøet

I Guatemala har tre urbefolknings-samfunn gått sammen for å stoppe forurensingen av elva der de bor. Gjennom Utviklingsfondets pro-sjekt for å skape klimatilpassede landsbyer har de tre samfunnene startet et samarbeid for å løse felles miljøproblemer. Før havnet søppelet fra landsbyen på toppen av elva hos de som bodde nederst. Ved å involvere både voksne og barn har de tre landsbyene klart å snu den negative trenden. Historier som dette viser at investering i lokale løsninger nytter i kampen mot globale miljøproblemer!

Klimamarkeringer foran Stortinget

Sammen med 30 andre organisasjoner holdt Utviklingsfondet ukentlige klimamarkeringer foran Stortinget før statsbudsjettet for 2019 ble vedtatt. Det er bare 12 år igjen før verdens klimagassutslipp må være nesten halvert i forhold til 2010, ifølge FNs klimapanel. I forslaget til statsbudsjett for 2019 kom det fram at Norge bare kommer til å kutte 17,6 % av utslippene hvis det ikke gjøres mer. Derfor protesterte Utviklingsfondet og en rekke andre på Eidsvoll plass hver uke.

Modellbonde Indila Theu holder appell på klimamarkering.

Ny rapport: Truer klimaendringer matsikkerheten?

Utviklingsfondet ga i september ut en ny rapport om klimaendringer og matproduksjon i Norge og Malawi. Rapporten ble skrevet av anerkjente Rurals – Institutt for rural- og regionalforskning. Over hundre deltakere kom på lanseringen i Oslo, og rapporten fikk mer enn 50 ulike medieoppslag. Rapportens hovedbudskap er at verdens matproduksjon må tilpasses et klima i endring, før det er for sent.

Setter klimatilpasning på dagsorden

Utviklingsfondet var tilstede på klimatoppmøtet COP24 i Polen for å kjempe for at de rike landene tar ansvar for å hjelpe de som er hardest rammet av klimaendringer. Småbønder i fattige land har kjempet mot klimaendringer i et tiår allerede. For de finnes det kun et reelt alternativ, og det er klimatilpasning. Norge ligger langt bak andre land på dette feltet, og oppfyller ikke sine forpliktelser. – Vi må slutte å snakke om hvor vi skal være i 2030. Fattige småbønder står i frontlinjen mot klimaendringene. Klimaendringer skjer her og nå, og klimatilpasning må få større fokus, var budskapet til Jan Thomas Odegard på Dagsrevyen direkte fra klimatoppmøtet.

Faksimile Dagsrevyen 11. desember 2018

Frøbanker med utrolige resultater

Såfrøbanker, bevaring og forbedring av tradisjonelle sorter og bedre tilgang på lokalt tilpassede såfrø har stor positiv effekt på matsikkerhet og bønders muligheter til å tilpasse seg klimaendringene. Dette er hovedkonklusjonen fra en evalueringsrapport om Utviklingsfondets arbeid med biologisk mangfold i landbruket som ble utarbeidet av Fritjof Nansens Institutt. Lokalt tilpassede såfrø gir økte avlinger, og er etterspurt hos bønder langt utenfor målgruppen. Rapporten viser at god organisering på grasrota er en viktig nøkkel til suksess. Erfaringene fra programmet har bidratt i utviklingen av nasjonale lover og handlingsplaner som styrker bønders rettigheter over såfrø. Vi er stolte og glade for å få så gode tilbakemeldingene på vårt arbeid!

Utviklingsfondet vokser!

Å redusere avhengigheten av offentlige norske midler har vært et viktig mål for Utviklingsfondet de siste årene. I 2018 tok vi et viktig skritt på veien. Vårt første prosjekt finansiert av EU-midler startet opp i Somalia. Prosjektet vil bidra til å redusere sårbarheten mot klimaendringer i Somaliland og Puntland. Arbeidet vårt i Somalia ble ytterligere styrket etter at det britiske Darwin Initiative godkjente et prosjekt som vil øke plantemangfoldet og bidra til økt matsikkerhet.

Når én bonde betyr alt

– Nå kan jeg høste 18–20 sekker med mais. Før var det bare rundt ti. Avlingene mine har nesten doblet seg på disse årene.

Damiano Mapulesi er far til fire barn. Han er en av Utviklingsfondets modellbønder i Malawi, og driver en liten gård sammen med kona Felesta.

Utviklingsfondets modellbønder er valgt ut fra utvalgte kriterier om engasjement og formidlings-evne. Modellbøndene får opplæring i måter å drive landbruk på, som tåler det nye ekstremværet som

Damiano og Felesta og deres fire barn ser lyst på fremtiden.

rammer alle bønder i Malawi. Forutsetningen er at de skal lære opp mot 30 nye bønder de samme teknikkene. Blant disse kommer det nye modellbønder, som lærer opp nye følgebønder. Med svært lite ressurser og på kort tid kan denne opplæringen av én bonde transformere en hel landsby i Malawi.

Nok mat i et endret klima

Felesta og Damiano har opplevd både tørke og kraftig regn. Det er en dårlig kombinasjon. I 2014 la de om til klimasmarte metoder. De dyrker nå et mangfold av planter, og planter maisen sin i groper i stedet for på rekker; en enkel men effektiv måte å samle og holde på vann. I tillegg har de et forsøksfelt hvor de tester ut mer tørkerobuste plantesorter. Med husdyr får de tilgang til husdyrgjødsel som gjør at avlingene blir bedre.

Familiens avlinger har nesten doblet seg siden den gang – til tross for at klimaendringene gjør det stadig vanskeligere for malawiske bønder. Det er kun én regnesong i året i Malawi. Når regnesongen uforutsigbar og regnmønsteret endrer seg, så forsvinner all den lokale kunnskapen med den. Når skal de så? Hva skal de gjøre når regnet bølter ned i en kort periode? Hva skal de gjøre når den kunnskapen de fikk av sine forgjengere, ikke lenger gjelder?

Det er hardt arbeid å være bonde, men det har gitt god avkastning for Felesta og familien.

– Nå er jeg glad, forteller Felesta. Alle barna går på skolen. Felesta er ikke bekymret for fremtiden lengre. Nå har de mer enn nok mat til hele familien, og hun vet også at de kommer til å få flere dyr som igjen gir bedre inntekt. Fremtiden ser lys ut.

Revolusjonerende modell

Målet med Utviklingsfondets modellbondekonsept er å revolusjonere Malawis landbruk, slik at malawiske bønder både kan produsere nok mat og komme seg ut av fattigdom. Modellen er faktisk så vellykket at den har blitt en del av den nasjonale strategien til Malawis landbruksdepartement.

– Dette er noe vi har jobbet for lenge. Det er en stor seier at de nasjonale myndighetene vil rulle ut dette nasjonalt. Da når vi enda flere bønder enn vi ville klart alene! sier Victor Katchika-Jere, landrepresentant i Malawi for Utviklingsfondet.

Det er særlig tre faktorer som bidrar til modellens suksess.

For det første er kunnskapsoverføring fra bonde til bonde både billig og effektivt. Det følgebøndene lærer av sin modellbonde er ofte konkrete metoder for å forbedre avlingene. Om de er usikre på om metodene fungerer, endrer de raskt mening når de ser effekten til de som har lagt om. Til og med bønder som ikke er i programmet vil være med, og tar i bruk teknikkene på eget initiativ.

For det andre er modellen bygget på å styrke menneskers evne til å selv ta seg ut av fattigdom, og ikke på almisser. Utviklingsfondet gir kunnskap og opplæring, men resten må modellbonden stå for selv. Utvikling må skje på premisset til de det handler om. Hjelp til selvhjelp er bærekraftig og effektiv fattigdomsbekjempelse.

Det tredje og viktigste er spredningen. Én modellbonde har inntil 30 følgebønder som denne lærer opp. Blant disse vil det være flere nye modellbønder, som igjen lærer opp egne følgebønder og nye modellbønder. På den måten spres den nye kunnskapen og de nye metodene som ild i tørt gress.

Anna Karlsson,
informasjonskonsulent

Klarer vi å få med alle?

Bærekraftsmålene har en ambisjon om å sørge for at ingen utelates når fattigdommen skal bekjempes. Det er en viktig og riktig ambisjon, som byr på både utfordringer og muligheter til å tenke nytt.

Gode og inkluderende prosesser gir store smil! Halu Woreda, Tamru Gisau og Arfase Rata kommer fra tre ulike lokalsamfunn. Arfase, kvinnen til høyre, kommer fra en minoritetsgruppe som normalt ikke har fått delta i planlegging av prosjekter i lokalområdet. Med litt innsats er det mulig å få med alle.

Fattigdommen i verden er ujevnt fordelt mellom geografiske områder, folkegrupper og samfunnsstatus. Mennesker som bor i avsidesliggende bygder, som er fra lavere kaster eller er urfolk, som er født kvinner i et mannsdominert samfunn, eller som lever med funksjonsnedsettelse har dårligere forutsetninger for å få oppfylt sine rettigheter og leve gode liv enn mange andre. De "henger etter".

Dette har bærekraftsmålene en ambisjon om å gjøre noe med. "Ingen skal utelates" har blitt et varestempel for bærekraftsmålene. Begrepet har allerede kapret

en plass i norsk utviklingsarbeid, og er et styrende prinsipp for blant annet Norads retningslinjer for styrking av sivilt samfunn. For oss i Utviklingsfondet har det bidratt til enda mer bevissthet om hvem vi ønsker å nå med arbeidet vårt. Selv om vi siden starten har jobbet med sårbare og marginaliserte grupper som ofte ikke ble inkludert i de større utviklingstiltakene, har vi på langt nær klart å få med de mest sårbare og utsatte innenfor våre generelle målgruppe.

At alle skal med er et nobelt prinsipp det er vanskelig å være uenig i. Vi kan saktens stille spørsmål om

hvorfor vi ble enige om at dette er noe vi alle har et ansvar for først i 2015? Et annet spørsmål som dukker opp er om alle er klar over hva dette innebærer. I en bistandsverden hvor resultater som kan tallfestes er oppskriften på suksess, hvor kostnadseffektivitet og hva man oppnår for hver krone gnager i bakhodet når budsjett og mål utarbeides, og hvor forventinger om at resultater og endringer skal nås på kortest mulig tid, kan ambisjonen om å få med alle lett oppfattes som nok et krav som gjør hverdagen for organisasjonene enda vanskeligere.

Krever mange tiltak på en gang

Å sørge for at ingen blir hengende er nemlig ikke gjort i en fei. Det å nå ut til de mest avsideliggende bygdene kan innebære to til tre dagsmarsjer for å komme til landsbyen, en dagstur på hesteryggen i gjørme og bratt terreng, eller mange timer på humpete veier. Møter må holdes på flere lokale språk samtidig, og til ulike tider og steder slik at flest mulig kan delta og få tilgang på samme informasjon. Skal diskriminering bekjempes, må holdninger endres på mange ulike nivå – i familien, i lokalsamfunnet, i stor-samfunnet og hos politikerne. Strukturelle forhold og skjeve maktbalanser må endres hvis alle skal få samme muligheter og oppfylt sine rettigheter.

Dette krever ressurser. For å lykkes må vi være villige til å bruke tid og penger. Vi må investere mer i planlegging slik at vi tar høyde for dette allerede i starten. Årets suksess og lærepenge viser noen av utfordringene vi har møtt når vi har valgt å jobbe for å få med noen av de mest sårbare innenfor vår målgruppe. Historiene viser at dette er en lang prosess, hvor vi lærer underveis og gradvis blir bedre. Suksesshistorien minner oss om at vi må se på framskritt

som små seire. Lærepenge viser at vårt ønske om å inkludere utsatte og marginaliserte grupper ikke alltid fører til umiddelbare forbedringer, og at vi må bli bedre til å forstå de ulike forutsetningene som må ligge til grunn for at vi skal lykkes i arbeidet med å bidra til at de får en bedre og enklere hverdag.

Det handler om å tenke nytt

Historiene minner oss også på at målet om at ingen skal utelates inviterer til å tenke nytt om utvikling. Det er ikke nødvendigvis det som kan telles og omgjøres til store tall på kort tid, eller forenklede regnestykker om hvor mange kroner som er en fornuftig pris på å løfte en familie ut av fattigdom, som viser oss hvorvidt vi er på vei til å nå målene eller om vi har brukt pengene på en effektiv måte. Hvis vi skal få med alle, må vi også våge å snakke om kompleksiteten i arbeidet. Vi må våge å satse langsiktig og finne nye måter å vise resultater og gradvise endringer på.

Vi har et ansvar for å sørge at disse utfordringene kommer på bordet, og for å møte disse utfordringene på en god måte slik at utviklingssamarbeidet i større grad legger forholdene til å rette slik at vi kan nå de som henger etter. Årets suksess og lærepenge er et forsøk på dette.

*Elin Cecilie Ranum,
leder for programavdelingen*

Inkludering skaper gode liv

Det er ikke lett å leve med funksjonsnedsettelse i mange av landene Utviklingsfondet jobber. Ofte er de blant de aller fattigste. De har dårligere tilgang til ressurser, og det er mindre sannsynlighet for at de får utdanning. Det kan være vanskelig – om ikke umulig – å få seg en egen inntekt. Alle disse utfordringene forsterkes ved at de i tillegg blir utestengt fra lokale fora hvor beslutningene tas.

Sånn var situasjonen også da vi startet opp med vårt Operasjon Dagsverk-program i Malawi i 2015. Inkludering av ungdom med funksjonsnedsettelse var derfor et svært viktig fokus for oss. Arbeidet startet med å skolere samarbeidspartnere og sørge for kunnskap om hvordan vi kunne jobbe for å inkludere mennesker med funksjonsnedsettelse. Gjennom dette programmet jobber Utviklingsfondet med lokale ungdomsklubber for å styrke ungdoms rolle i lokalsamfunnet. Ungdom med funksjonsnedsettelse skulle nå få prioritet som deltakere i programmet.

De viktige første stegene

Vi skal ikke skryte på oss prosentmessige høye andeler ungdom med funksjonsnedsettelse inkludert i alle aktivitetene. Veien dit er lang. En del steder er det så store stigma mot mennesker med funksjonsnedsettelse at familiene glemmer bort disse ungdommene. Men vi har kommet den viktige første delen av veien. Inkludering har blitt satt høyt på agendaen. Tiltak for å bryte samfunnets negative oppfatninger om funksjonsnedsettelse har hatt positiv effekt. I alle programområdene i Malawi anerkjenner lokalsamfunnene nå at ungdom med funksjonsnedsettelse har rett til utdanning og rett til å være med i ulike utviklingsaktiviteter.

Medlemmer av ungdomsklubbene har aktivt oppsøkt og oppfordret ungdom med funksjonsnedsettelse til å bli med i klubbene. De har informert sine lokalsamfunn og familiene om inkludering og om at all ungdom er velkomne i klubbene. Når det har vært behov for

støtte til at ungdommen skal kunne delta, har klubbene hjulpet til å knytte dem til sosiale strukturer eller organisasjoner for, av og med funksjonshemmede. I klubbene finner ungdommen et felleskap, de får til ting sammen og selvtiliten øker. Flere ungdommer med funksjonsnedsettelse har nå lederverv i klubbene, er ledere for ulike aktiviteter, og noen er medbestemme lokalt som styremedlemmer i lokale landsbyråd og områdekomiteer.

Styrket tro på seg selv

To ungdommer med funksjonsnedsettelse er også valgt inn i den nasjonale styringskomiteen for programmet. En av disse er 21 år gamle Amidu Mfaume, som før ikke turte å snakke offentlig eller delta i utviklingsarbeid. Men i 2016 overtalte medlemmer av den lokale ungdomsklubben Amidu til å bli medlem. Selvtiliten hans økte. Han tør nå å snakke i offentlighet, og han deltar aktivt i klubb- og samfunnsaktiviteter.

– *Jeg trodde ikke at jeg kunne delta sammen med andre ungdommer på grunn av tilstanden min. Til min overraskelse ble jeg inkludert i alle aktivitetene etter å ha blitt med i klubben, og fikk økt selvtilitt gjennom dette.*

Amidu ble valgt til, og fikk opplæring som, ungdomsmodellbonde i programmet. Nå lærer han opp og rettleider tjuetre andre ungdommer i ulike landbrukssteknikker. Han har startet med grønnsaksproduksjon, og tjener egne penger på det. Amidu har også blitt medlem av den lokale spare- og lånegruppa, og har nå også mulighet til å spare opp eller låne til grønnsaksproduksjonen eller annet.

– *Ungdomsklubben har hjulpet meg til å ta ledelse på ulike nivåer. I tillegg til å være modellbonde, representerer jeg andre ungdommer i distriktnettverket og i den nasjonale styringskomiteen.*

At ungdom med funksjonsnedsettelse nå innehar innflytelsesrike posisjoner og oppgaver, bidrar til videre å redusere den negative oppfatningen mot funksjonshemmede.

Lene Bakker,
rådgiver

Amidu Mfaume får til det meste til tross for sin funksjonsnedsettelse.

Krevende å sørge for at ingen utelates

I Nepal er fattigdommen svært ujevnt fordelt både mellom geografiske områder og mellom folkegrupper. Mennesker som bor i avsidesliggende bygder, som er fra lavere kaster og etniske minoriteter eller er landløse har dårligere forutsetninger for å få oppfylt sine rettigheter og leve gode liv. De «henger etter», og det å få dem med på utviklingstoget er ikke gjort i en fei.

Noen av de fattigste og mest sårbare menneskene i Nepal bor i avsidesliggende bygder, de kommer fra lavere kaster og etniske minoriteter, mangler jord og får sjelden ta del i samfunnsutviklingens goder. I Nepal har Utviklingsfondet og våre lokale partnere bestemt oss for å i stor grad jobbe med akkurat disse gruppene og lokalsamfunnene. De mest marginaliserte, de som av ulike grunner henger etter.

Det er landsbyer hvor folk har liten kunnskap om for eksempel helse, ernæring og hygiene. Områder hvor kvinner står i fare for å bli angrepet av ville dyr fordi de blir tvunget til å forlate hjemmet sitt hver eneste måned når de har mens, eller fordi de må sove på beitet sammen med dyra sine. Det er daliter, såkalte kasteløse, som systematisk blir diskriminert og holdt utenfor. Og det er landløse, tidligere jordbruksla-

ver som har store vanskeligheter med å skaffe seg et levebrød det er mulig å faktisk leve av.

Varig endring er vanskelig

Vi jobber blant annet med sistnevnte gruppe i lavlandet på grensen til India. Å bidra til varige endringer for denne gruppen har vært utfordrende, selv om vi har svært gode resultater å vise til fra samme type prosjektaktiviteter med fokus på økt landbruksproduksjon og organisering av bønder, andre steder i landet.

– De fleste familiene vi jobber med i Vest-Terai er såkalte Mukta Kamayas som i lang tid ble tvunget til å leve som slaver hos landeiere som hadde kommet dit fra områder i høylandet. Slavearbeiderne fikk ikke utdanning, de var sosialt ekskludert og kulturelt isolert. Det er ikke vanskelig å forestille seg hvordan denne situasjonen må ha påvirket disse menneskenes tankesett og handlingsmønstre, sier Pitambar Shresta, som leder disse programmene ute i felt.

Etter at jordbrukslavene ble frigitt ved lov i 2000, stod de fleste av dem på bar bakke, uten tilgang på land, uten kunnskap og ferdigheter for å skaffe seg et skikkelig levebrød og nedbrutte etter å ha vært behandlet som mennesker av lavere verdi i årevis.

– Flertallet av slavearbeiderne i området vi jobber har skaffet seg levebrød som dagarbeidere etter at de ble frigitt, forteller Pitambar.

– For oss har det vært utfordrende å bidra til bedre levekår for denne gruppen gjennom økt jordbruksaktivitet. For det første har de ikke nødvendigvis umiddelbart tillitt til bistandsarbeidere som kommer utenfra. Og selv når det nødvendige tillitsforholdet er bygd opp, er det vanskelig for dem å delta i prosjektaktiviteter fordi det betyr at de mister en dags arbeid – og en dags lønn.

For folk som allerede lever på en marginalt minimum, betyr altså kanskje en dags opplæring i landbruksteknikker for mor eller far at resten av familien må gå sultne den dagen eller ikke har råd til helt nødvendige ting.

– I tillegg så er det jo slik at når disse menneskene begynner å engasjere seg i landbruksaktivitet, må de likevel vente tre måneder før de kan høste avlingen, sier Pitambar, og illustrerer sånn sett poenget om at selv om det å delta i prosjektaktiviteter kan bidra til at familier får det bedre på sikt, så er det nå en gang slik at man ikke bare kan utsette sult og fattigdom.

Det er ikke enkelt å nå alle

Det ligger et press på organisasjoner som Utviklingsfondet for å nå stadig flere mennesker, og alle vil vi jo maksimere effekten og nå flest mulig mennesker for minst mulig penger. Da kan det være fristende å gå for de lavhengende fruktene, de som er enklest å nå. Men hvis målet er at ingen skal utelates (og det bør det jo være), må vi også jobbe med de menneskene som har dårligst utgangspunkt. De som bor langt fra allfarvei, de som bruker lang tid på å omstille seg, de som har så lite at det å tenke langsiktig aldri har fremstått som en mulighet. I det mekaniske regnestykket der antall bistandskroner deles på antall mennesker disse drypper på, gir det å jobbe med disse gruppene gjerne et dårligere resultat på papiret. Det koster mer, både penger og innsats, å nå dem som er langt unna målet om å ha muligheten til å leve et godt liv. Men vi må gjøre det, selv om det er vanskelig og selv om det koster.

Organisasjoner som Utviklingsfondet og våre lokale partnerorganisasjoner lærer stadig og prøver å finne nye veier og metoder for å bidra til varige endringer for de gruppene som henger etter.

For å løse utfordringene i arbeidet med slavearbeiderne i Vest-Nepal begynte vi å lete etter grupper og kooperativer hvor bønder allerede hadde organisert seg, og medlemmene der fikk muligheten til å delta i prosjektaktiviteter.

– Når de første av dem begynte å høste fruktene av innsatsen, var det mange av dem utenfor som likevel ønsket å delta, og det gikk lettere å innlemme dem i de eksisterende kooperativene, sier Pitambar. Det har tatt tid, og det har krevd mer oppfølging enn det man først trodde. Men denne læringen er viktig. Utviklingsarbeid handler mennesker, det tar ofte tid å endre folks holdninger og praksis, og resultatene kan la seg vente på, særlig når man starter helt på bunnen.

– Vi har fortsatt aktiviteten, selv om det har vært utfordrende, og nå er mange endelig klare for å bli med i programmet. Faktisk mange flere enn det vi har ressurser til å støtte, sier Pitambar.

Det betyr minst to ting. At vi kan skape endringer for grupper det er mer utfordrende å nå. Og at mer ressurser, både tid, penger og innsats, er nødvendig for å nå flere, nå alle. For at ingen skal utelates, må ikke vi henge etter.

*Siv Helén Strømland,
programkoordinator for Nepal*

Klimasmarte bondemøter på tvers av landegrensene

I et land hvor alle lever av jorda, får selv små klimaendringer store konsekvenser. Malawis bønder har kjent klimaendringene på kroppen i over et tiår allerede. I et innovativt nytt samarbeidsprosjekt bringer Utviklingsfondet norske og malawiske bønder sammen for å lære av hverandre og utveksle erfaringer.

Jan Thomas og Indila klare for demonstrasjon

Indila Theu fra Malawi har aldri gått med lue, hatt på seg ullgenser eller vært utenfor hjemlandet før. Tidlig en grå novembermorgen står hun og fryser utenfor Stortinget.

På denne tiden av døgnet er hun vanligvis i gang med å melke kyrne hjemme på gården, men i stedet står hun nå på Eidsvoll's plass, en halv verden unna, med et enkelt, men viktig budskap til de folkevalgte bak og de oppmøtte foran henne.

– Klimaendringene gjør det vanskelig for oss å skaffe mat.

Indila holder appell foran Stortinget

For Indila er ikke klimaendringer et spørsmål om 1,5-gradersmål, elbiler eller kvotehandling: Det er et spørsmål om å få nok mat på bordet.

Uforutsigbarhet og sult

Til vanlig er Indila bonde, ikke aktivist. Nord i Malawi, i en liten landsby som heter Samani, dyrker hun mais, nøtter, soya, søtpotet og kassava, sammen med ekte-mannen. I tillegg har de griser, høns og to kyr. Til vanlig ser hun til dyrene, mens mannen jobber ute på åkeren. Landbruksmaskiner er mer enn noen i landsbyen har råd til, så alt arbeid gjøres for hånd.

De har tre barn, og de ekstra inntektene fra dyreholdet – spesielt salget av melk – gjør at hun kan sende barna på en god skole, noe som er langt fra en selvfølge i Malawi. Den eldste, en datter på atten år, studerer for å bli sykepleier.

Hun beskriver dager fylt av hardt arbeid, men kunne aldri tenke seg å jobbe med noe annet.

– Jeg er stolt av å være bonde, konstaterer hun. Men hun opplever at å drive jordbruk blir vanskeligere for hvert år som går.

– Foreldrene mine kunne forutsi når regnet kom, så kunne vi plante ut i fra det. Men nå er regnet mye mer uberegnelig og intenst, det blir oftere flom og avlingene blir skadet eller ødelagt. Når jeg sår, vet jeg ikke om det kommer tørke eller regn. Jeg vet ikke om jeg får mat, sier hun.

Fra venstre/ Astrid Solberg (organisasjonssjef i Norges Bondelag), Indila Theu (bonde), Victor Katchica-Jere (Utviklingsfondet Malawi) Frøydis Haugen (nestleder Norges Bondelag).

– Jeg har selv slitt med å få nok mat til meg selv og familien. I perioder har jeg ikke hatt råd til å sende barna på skolen, forteller hun.

For Indila og Malawis småbønder handler ikke klimatilpasning om å forberede seg på fremtiden. Det handler om å overleve her og nå.

Delte erfaringer om klimatilpasning i praksis

Malawi er et eksempel på hvordan klimaendringens ødeleggelser først og fremst rammer de som har gjort minst for å forårsake dem. For Indila og Malawis mange småbønder er fremtiden usikker.

Indila var i Norge for å utveksle erfaringer med norske bønder og fortelle om hvordan klimaendringene ødelegger for bøndene i hennes hjemland. Hun holdt en flammende appell foran Stortinget og en rekke foredrag for blant annet Norges Bondelag og på Landbrukets Hus. Hun fikk også besøkt norske gårder og sett hvordan gårdsdriften fungerer her.

Indila håper at myndighetene i Norge, Malawi og alle andre land klarer å prioritere klimaendringer og støtte bøndene.

– Jeg håper været kan bli normalt igjen. Jeg håper på en framtid fri for fattigdom, hvor barna mine kan fullføre utdannelsen sin, sier hun.

– Men jeg frykter at hvis vi ikke tar klimaendringene alvorlig, vil vi bare etterlate barna våre en ørken.

*Siri O. Kvalø,
kommunikasjonsrådgiver*

Malawi

– glede og potensiale!

Etter at jeg tiltrådte stillingen som Markeds- og kommunikasjonssjef i Utviklingsfondet fikk jeg besøke våre prosjekter i Malawi i oktober 2018. Det ble et møte fylt med glede og sterke inntrykk. Jeg så bønder som firedoblet avlingene sine og kvinner som drev samfunnet framover. Hvor hen jeg reiste i Malawi ble jeg møtt med sang og smil. Bak gleden og optimismen lå likevel alvoret i klimaendringene.

Jeg husker spesielt en landsby der Utviklingsfondet har bidratt til å bygge en demning. Demningen gir bondene tilgang til vann, lenge etter at regnesongen er over. Slike tiltak bedrer matsikkerheten i områder der det kun er én regnesong i året. Jeg så et imponerende byggverk, og møtte ingeniøren som stod

bak. Men det som virkelig imponerte meg, var at det var landsbyen selv som hadde bygget den. Vi bidrar med materialer og kunnskap, men det fysiske arbeidet stod de selv bak. Det var ikke vanskelig å se stoltheten og eierskapet landsbyboerne hadde til demningen sin!

Entreprenørskapet, oppfinnsomheten og styrken som finnes i det malawiske folk ga meg optimisme for Malawis fremtid, og for evnen mennesker har til å endre sin hverdag, om de bare får muligheten!

Takk for at du støtter oss!

Utviklingsfondet er helt avhengig av gode støttepillere for å nå ut til enkeltmennesker. Sult og fattigdom kan ofte virke fjernt fra vår hverdag i Norge. Da jeg møtte Dorothy (34) i Malawi, fikk jeg innblikk i hva fattigdom og sult handler om. Dorothy er enke, alenemor til 5 barn og dyrker maten familien spiser.

– Før Utviklingsfondet kom inn i landsbyen vår var jeg bekymret for at jeg ikke skulle klare å produsere mat nok til å overleve. Klimaet endrer seg og regnsesongen er ustabil. Nå kan jeg sende barna mine på skolen og er trygg på at vi har nok mat!

Historien om Dorothy er ikke unik. Vi i Utviklingsfondet er stolte og ydmyke for den støtten du gir, og vi jobber hver dag for at prosjektene våre skal bli bedre og at pengene skal nå ut til flere.

Flere investerer i gode løsninger

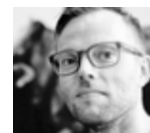
Hvert år får Utviklingsfondet betydelige beløp fra bedrifter og organisasjoner som ønsker å gjøre en forskjell. Vi er stolte over at flere velger å inngå partnerskap med Utviklingsfondet – både for økonomisk og faglig samarbeid. En stor takk til våre hovedsamarbeidspartnere Fred. Olsen Social Engagement Group – på vegne av Bonheur ASA og Grotmol Solutions og våre nære partnere i organisasjonene Norges Bondelag, Norges Bygdekvinneforbund og Norges Bygdeungdomslag. Også mindre bedrifter og organisasjoner støtter oss, og vi håper å annonsere flere nye partnere i 2019. Sammen investerer vi i løsninger for fremtiden!

Utviklingsfondet satser!

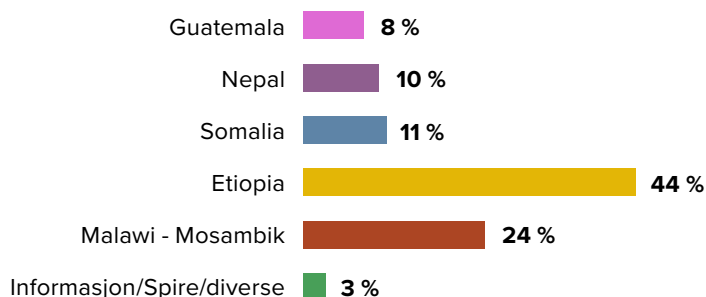
I det kommende året vil markeds- og kommunikasjonsavdelingen engasjere enda flere i klimaspørsmålet. Vi kan ikke bare kutte utslipp, vi må styrke tilpasningsarbeidet for de som allerede rammes av klimaendringene. Slik kan flere løfte seg ut av fattigdom og nå sitt fulle potensial.

For å skape mer engasjement rundt våre saker er vi nødt til å spre dem. Lik oss på Facebook og del budskapet vårt med andre! Sammen gjør vi en forskjell, bekjemper sult og endrer liv!

*Jon Wang,
markeds- og kommunikasjonssjef*

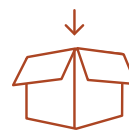

Hit går pengene

3 %

Administra-
sjon

4 %

Innsamling
og kommu-
nikasjon

93 %

Programmer

Aktivitetsregnskap

Regnskap per 31.12.2018

per 31.12.2017

Anskaffede midler

Tilskudd

i) Offentlige	90 080 044	92 920 208
ii) Andre	8 480 484	6 590 719
<u>Sum tilskudd</u>	<u>98 560 528</u>	<u>99 510 927</u>

Innsamlede midler, gaver mv

Finans og investeringsinntekter	32 580	34 502
<u>Sum inntekter</u>	<u>103 610 471</u>	<u>104 845 977</u>

Forbrukte midler

Kostnader til anskaffelse av midler:

Kostnader til innsamlinger	1 686 687	1 822 261
Andre kostnader til anskaffelse av midler	1 116 541	740 938
Kommunikasjon	828 411	
<u>Sum kostnader til anskaffelse av midler</u>	<u>3 631 639</u>	<u>2 563 199</u>

Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet:

Malawi - Mosambik landprogram	23 891 396	21 660 264
Etiopia landprogram	41 472 877	51 418 554
Somalia landprogram	11 445 204	8 022 759
Nepal landprogram	9 560 683	9 079 765
Guatemala - Nicaragua landprogram	8 071 570	6 380 593
Evaluering og risikoforebygging	811 305	487 581
Informasjon	1 551 995	3 769 862
Spire	552 860	515 258
<u>Sum kostnader aktiviteter som oppfyller formålet:</u>	<u>97 357 891</u>	<u>101 334 636</u>

Administrasjonskostnader

<u>Sum kostnader</u>	<u>3 569 053</u>	<u>3 843 441</u>
----------------------	------------------	------------------

<u>Sum tillegg/reduksjon formålskapital</u>	<u>-948 111</u>	<u>-2 895 299</u>
---	-----------------	-------------------

Dekkes fra formålskapital med egne restriksjoner	833 899	1 013 618
Dekkes fra annen formålskapital	114 213	1 881 681
<u>Årets formålsresultat etter avsetninger</u>	<u>948 111</u>	<u>2 895 299</u>

Hilsen fra styreleder

I fjor opplevde Norge den verste tørken på over 70 år. Det begynner å bli tydelig nå, også her hjemme, at klimaendringer får konsekvenser for matproduksjonen.

I landene hvor Utviklingsfondet har sine prosjekter er det umulig å overse den direkte sammenhengen mellom vær og klima på den ene siden og på den andre siden konsekvensene for avlinger, mat og mat-sikkerhet, sult, fattigdom, liv og død. Her har effekten av klimaendringene allerede hatt dramatiske virkninger. FNs klimapanel bekreftet i sin rapport fra oktober 2018 at matproduksjonen i økende grad er utsatt for klimarisiko.

De 17 globale bærekraftmålene adresserer utfordringer som skal løses i alle land innen 2030. Innsatsen har hittil vært altfor svak. Tallet på sultrammede øker, jordsmonn forringes og biodiversitet går tapt. Innsatsen for å sikre en mer rettferdig fordeling må styrkes kraftig.

Utviklingsfondet forstår disse problemene. Hver dag jobber vi sammen med lokale partnere for å utrydde sult og fattigdom. Vi sprer kunnskap om klimatilpassing, bedre dyrkingsmetoder og sunn ernæring. Vi jobber for en verden der marginaliserte grupper kan få mer innflytelse over egne liv.

Det har vi gjort i 40 år. Ved jubileet i 2018 kunne vi se tilbake på, og reflektere over, det gode arbeidet organisasjonen har gjort i disse årene. Flere evalueringer i 2018 bekrefter at vi får til mye, selv om det er krevende.

Vi feiret oss selv sammen med gode støttespillere og egne ansatte. Organisasjoner er først og fremst mennesker. Kjernen i Utviklingsfondets arbeid er mennesker med et solid fundament av engasjement, kunnskap, erfaring og verdier, som hver dag jobber dedikert for å løse krevende oppgaver.

I 2018 var det flere viktige endringer i organisasjonen. Daglig leder siden 2013, Kari Helene Partapuoli, ble i juni takket av for sin innsats. Under hennes ledelse har Utviklingsfondet blant annet løftet bistand til landbruket på den politiske dagsorden i Stortinget og Regjeringen. Jan Thomas Odegard (50) tiltrådte som

ny daglig leder i oktober. Han har bakgrunn fra internasjonalt organisasjons- og utviklingsarbeid, miljø og rettigheter. Framover vil styret prioritere å styrke Utviklingsfondets økonomi og utvikle samarbeidet på tvers av våre tre landkontorer og programvirksomheten i seks land.

Det var et gjennombrudd da vi i 2018 for første gang oppnådde prosjektstøtte fra EU og den engelske stiftelsen Darwin Initiative. Dette er et viktig bidrag til målet om å øke andelen finansiering fra andre kilder enn norske myndigheter.

Utviklingsfondet gjør en forskjell, for dem som trenger det aller mest, for mer enn en halv million mennesker hvert år. Men vi stopper ikke der. Ambisjon er å bidra mer til å forbedre matproduksjon og ernæring, å ta bedre vare på miljøet, til økt livskvalitet for fattige og sultne mennesker. Vi skal stå på barrikadene de neste 40 årene, også.

*Arne Bardalen,
styreleder i Utviklingsfondet*

Bekjemp sult du også!

Send SMS med kodeord «bidra»
til 2468 og gi 100 kroner.

Enkeltpersoner, grupper og bedrifter bidrar med viktig støtte til fattige familier på landsbygda i Afrika, Asia og Mellom-Amerika. Støtten gir den hjelpen som er nødvendig for å komme seg ut av sult og fattigdom. Ditt bidrag er viktig. Sammen gjør vi en forskjell og endrer liv. Velkommen som giver!